

INESJOURNAL

ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Yıl: 2, Sayı:2, Mart 2015, s. 96-109

Ömer Faruk SÖNMEZ¹, Yasin GÖKBULUT², Özkan SAPSAĞLAM³

OKUL DIŞI AKADEMİK İKLİM ÇALIŞMALARINA BİR MODEL: "ÇOCUK ÜNİVERSİTESİ"⁴

Özet

Bu çalışma, ortaokul öğrencilerinin Çocuk Üniversitesi hakkındaki farkındalıklarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Tokat ili merkezindeki ortaokullarda öğrenim görmekte olan 18'i kız 22'si erkek 40 öğrenci oluşturmuştur. Bu öğrenciler Gaziosmanpaşa Üniversitesi Çocuk Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (Çocuk Üniversitesi) tarafından 2014 yılında açılan "Çocuk Eğitimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde Doğa-Tarih-Kültür-Spor ve Sanat Etkinlikleri Çerçevesinde Bilimin Dünyasına Bakış" isimli programa katılmışlardır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilmiş anket formları kullanılmıştır. Anket formu ile öğrencilerin etkinlikler hakkındaki tutumları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonunda, öğrencilerinde önce çocuk üniversitesine yönelik bir önbilgiye sahip olmadıkları ve çocuk üniversitesi etkinlikleri ile ilgili % 95 olumlu görüş beyan ettikleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Çocuk Üniversitesi, Bilim, Öğrenci, Veli.

A MODEL FOR OUT-OF-SCHOOL ACADEMIC CLIMATE STUDIES: "CHILDREN'S UNIVERSITY"

Abstract

This study was conducted in an attempt to determine the awareness of secondary school students regarding Children's University. Being among the qualitative study methods, the case study pattern was used in the study. The study group of the study consisted of 40 students (18 female, 22 male) receiving education at secondary schools in the city center of Tokat. These students had participated in a program titled "A Glance at the World of Science within the Frame of Nature-History-Culture-Sports and Art Activities at Child Education, Research and Application Center" that was opened by Gaziosmanpaşa University Child Education Research and Application Center (Children's University) in 2014. In the study, questionnaire forms that were developed by researchers were used as data collection tools. The questionnaire forms tried to determine the attitudes of students towards activities. At the end of the study, it was observed that students had not had any preliminary information about children's university and they expressed a positive opinion about the activities of children's university at the rate of 95%.

Keywords: Children's University, Science, Student, Parent.

¹ Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, sonmez.omerfaruk@gmail.com

² Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı Öğretim Üyesi, yasin.gokbulut@gop.edu.tr

³ Öğr. Gör., Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı.

⁴ Bu çalışma Gaziosmanpaşa Üniversitesi BAP tarafından 2013/28 karar numarası ile desteklenmiştir.

1.GİRİŞ

Amerika ve Avrupa’da 2000’li yılların başlarında bazı üniversitelerin kampüslerinde oluşturulan Çocuk Üniversiteleri, ülkemizde TÜBİTAK’ın desteklediği 4004 kodlu doğa eğitimi ve bilim okulları projelerinin amaçları ile benzerlik göstermektedir. Dünyada İlk Çocuk Üniversitesi İngiltere, Birmingham’da 1993 yılında açılmıştır (Overton, 2010). Küçük yaşlardan itibaren bilimle ilgilenmede gerekli imkâna sahip çocukların bilime karşı heyecan ve istek duyguları da bu yönde gelişmektedir (Crowther, Norman ve Lederman, 2005). Geleneksel sınıf ortamlarının ortaya koyamadığı, değişik yollarla öğrenmeyi cesaretlendiren informal ortamlar, öğrencilere değişik öğrenme stillerinde imkânlar sağlayıp, her öğrencinin kendi hızında bilgilenmesine yardımcı olmaktadır (Melber ve Abraham, 1999). Bu nedenle, aktif olarak çevresini keşfeden çocuklar gözlem yapmak, yaptıkları bu gözlemleri sıralamak ve bu gözlemlerden çıkarımlar yapmak için duyularını kullanırlar. Böylece merak hislerini geliştirirler, arkadaşlarıyla ve yetişkinlerle konuşurlar, kafalarında sorular oluştururlar ve bunları resim yaparak, modelleyerek, yazarak veya başka aktivitelerle kayda geçirirler (Akman, Üstün ve Güler, 2003). Çocuklarda bilimsel duyarlılığın gelişmesinde sahip oldukları doğal keşif arzusu da önemli bir rol oynamaktadır ve bu duygu, tüm eğitim yaşamları boyunca yararlanacakları en önemli kaynaktır. Ormerod ve Duckworth’un (1975) yaptıkları literatür çalışması çocukluk yıllarının önemine vurgu yaparak 8-13/14 yaşlarının çocuğun fen’e ilişkin davranış geliştirmesinde kritik yaşlar olduğunu belirtirler. Hodson ve Freeman (1983) çocuklara (12 yaş altı) sunulan çağdaş fen ve fenci imajının davranışlarını oluşturmada ve seçimlerinin belirlemelerinde büyük önem taşıdığını belirtirler. Özdemir (2010) de öğrencilerin bilimsel olguları ve süreçleri gözleyebilecekleri, test edebilecekleri ve tartışabilecekleri “bilim kampları”, “bilim merkezleri” ve “bilim müzeleri” gibi okul eğitimini tamamlayıcı seçeneklerin sayısının artırılması ve öğrencilerin bunlara katılımının sağlanması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca bilim kampları öğrencilere informal öğrenme ortamları sağlayarak, bilim insanları ile iletişim kurabilme olanağı tanır (Fields, 2009; Yardımcı ve Bağcı Kılıç, 2009). Bilim kampları gibi informal ortamlar, okullarda öğrenilen bilgi ve becerileri tamamlayabilecek, araştırma ve deney yapmayı mümkün kılan öğrenme ortamları oluşturur. Bireyler böyle ortamlarda sistemli olarak bilgiye ulaşmak için sorgulayıcı ve çok yönlü düşünceleri gerektiğinin farkına varacaklardır (Noel-Storr, 2004). Öğrenme ortamının öğrencileri motive edici ve daha ilgi çekici olmasını sağlaması ile bilim kampları öğrencilere informal öğrenme ortamı sunar. Aktif olarak çevresini keşfeden çocuklar, gözlem yapmak, yaptıkları bu gözlemleri sıralamak ve bu gözlemlerden çıkarımlar yapmak için duyularını kullanırlar. Böylece merak hislerini geliştirerek, kafalarında sorular oluştururlar ve bunları arkadaşlarıyla ve yetişkinlerle konuşarak, resim yaparak, modelleyerek, yazarak veya başka aktivitelerle kayda geçirirler (Akman, vd., 2003). Günümüzde dünya çapında 40 dan fazla ülkede 350 den fazla noktada bu tarz aktiviteler yer almaktadır. Tahminen 530.000 çocuk ve 14.000 bilim adamı her yıl Çocuk Üniversiteleri yada benzeri programlara katılmaktadırlar (Eucu.net, 2013). Avrupa çocuk üniversiteleri ağı olan (EUCU.NET) çocuk üniversiteleri ile ilgili bilgileri vermekte ve bu alana dikkat çekmek içinde “*Olağanüstü bir öğrenme kapasitesi ve biricik yetenekleri ile her çocuk keşfedilmeyi beklemektedir*” sloganını paylaşmaktadır. Çocuk Üniversitesi günümüzde hızla yaygınlaşmaktadır. Bu bağlamda Gaziosmanpaşa Üniversitesi’nde kurulan Gaziosmanpaşa Üniversitesi Çocuk Eğitimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (Çocuk Üniversitesi) 3 Aralık

2012 Tarihli ve 24486 Sayılı Resmî Gazete ilanı ile resmi olarak faaliyete geçmiş ve “Çocuk Eğitimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi’nde Doğa-Tarih-Kültür-Spor ve Sanat Etkinlikleri Çerçevesinde Bilimin Dünyasına Bakış” isimli BAP projesi ile çocukların akademik iklim ile küçük yaşlarda tanışması ve geleceklere yön vermesi amaçlanmıştır.

2.YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli:

Bu çalışma, öğrencilerin eğlenceli bilim etkinliklerinden yararlanma durumlarını ve etkileşimini değerlendirmek üzere nitel yöntemin kullanıldığı bir durum çalışması niteliindedir. Yin'e (1984) göre durum çalışması, araştırılan olguyu kendi yaşam çerçevesi içinde inceleyen, olgu ve içinde bulunduğu ortam arasındaki sınırların kesin hatlarla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan bir araştırma yöntemidir.

2.2.Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Tokat İli Merkez İlçesi’nde öğrenim görmekte olan ve Gaziosmanpaşa Üniversitesi Çocuk Eğitimi Araştırma ve Uygulama Merkezi (Çocuk Üniversitesi) tarafından açılan “Çocuk Eğitimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi’nde Doğa-Tarih-Kültür-Spor ve Sanat Etkinlikleri Çerçevesinde Bilimin Dünyasına Bakış” isimli programa katılan 40 öğrenci ve bu öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Bu öğrenciler 2014 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören ortaokul 5, 6 ve 7. sınıf öğrencisidir. Etkinlikler sekiz hafta sürmüştür ve her haftanın ilk üç günü yapılmıştır. Süre olarak ise üç saat olarak belirlenmiştir. Bu öğrencilerin tamamı devlet okullarında öğrenim görmekte olan öğrenciler olup Tokat Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından başarı kriterine göre seçilmişlerdir. Ayrıca öğrenciler ve velileri bu program öncesinde herhangi bir Çocuk Üniversitesi etkinliğine katılmamışlardır.

2.3.Verilerin Toplanması

Projede nitel veri toplama araçları kullanılmıştır. Uygulanan ölçme değerlendirme yöntem ve teknikleri şöyle sıralanabilir:

2.3.1.Katılımcıların Demografik Özellikleri

Çalışma sürecinde yapılan ölçmeler sonucu elde edilen bulguların yorumlanması için önemli olacağı düşünülen bazı demografik değişkenler, araştırmacılar tarafından hazırlanmış veri toplama aracı ile elde edilmiştir. Demografik olarak öğrencilerin cinsiyet, devam ettikleri okul türü, anne ve babalarının eğitim durumu ile anne baba çalışma durumları, öğrencilerin okuldaki başarı durumları gibi özellikler toplanmıştır. Demografik değişkenlerin öğrencilerin bilime ve bilim insanına yönelik tutumlarını etkileyeceğine yönelik alan yazınında yer alan bilgiler doğrultusunda bu verilerin önemli olacağı düşünülmektedir. Örneğin, Kibar Kavak (2008), öğrencilerin bilim ve bilim insanına karşı olumlu tutum geliştirmelerinde etki eden faktörlerden birinin de anne ve baba eğitim düzeyi olduğunu vurgulamaktadır.

2.3.2.Katılımcıların Her Haftaya Yönelik Çiçek Odası Yorumları

Katılımcıların uygulanan etkinliklere yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla her günün sonunda, gün içinde yapılan etkinliklere yönelik görüşlerini ifade ettikleri yorumlar, Çiçek Odasında Günün Yorumu adıyla toplanmıştır. Öğrencilerin etkinliklere ilişkin duygu ve düşüncelerini yazılı olarak ifade edebileceği bir mekân hazırlanmıştır. Bu mekânın duvarları her çocuk için farklı renklerdeki elışı kâğıtlarından oluşturulmuş 8 yapraklı bir papatya ve tam ortasında öğrencinin resmi ve gövdesindeki yeşil yaprağa ise ismi yazılı halde düzenlenmiştir. 8

Okul Dışı Akademik İklim Çalışmalarına Bir Model “Çocuk Üniversitesi

yaprak 8 haftayı simgeleyecek ve her haftanın sonunda bu odaya gelinerek öğrencilerin duygu ve düşüncelerini yazacağı kâğıtlar yine öğrenciler tarafından her hafta çiçeğin bir yaprağına yapıştırılarak çiçek tamamlanmaya çalışılmıştır. Öğrencilerin her bir etkinliğe ve genel olarak güne yönelik yorumlarının alınmasının sebebi öncelikle projede yapılan etkinliklerin öğrenciler tarafından beğenilmesi durumunu belirlemektir. Bu veriler özellikle projenin tekrar uygulanması söz konusu olduğunda değiştirilmesi ya da yenilenmesi gereken etkinliklere karar verme aşamasında etkili olacaktır. Ayrıca katılımcıların çiçek odası yorumları ile bilim okulundan nasıl etkilendiklerinin de tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2.3.3 Etkinlikler

Cocuk Üniversitesi2014 Etkinlik Programı

1.Hafta

Pazartesi: 09:00-12:00: Hücreye Yolculuk

Salı:09:00-12:00:Kimyanın dünyası (Basit kimya deneyleri Sabun yapma)

Çarşamba: 09:00-12:00 Kimyanın dünyası (Basit kimya deneyleri Kolonya- Parfüm yapma)

2.Hafta

Pazartesi:09:00-12:00: Müzik Öğretmenliği Bölümünde enstrümanların tanıtımı ve çocuk şarkıları öğretimi

Salı:09:00-10:00: Nano Teknolojinin Dünyasına Yolculuk /10.00-12.00: Kimyanın dünyası

Çarşamba: 09:00-12:00 Eğitim Fakültesi Drama salonunda değerler temalı drama çalışmaları

3.Hafta

Pazartesi: 09:00-12:00: Çocuğun Dünyası

Salı: 09:00-12:00: Camın dünyasında bir durak Vitray Çalışması

Çarşamba:09:00-12:00: Etkinlik Temelli Matematik Öğreniyorum

4.Hafta

Pazartesi:09:00-12:00:Basit Fizik Deneyleri

Salı:09:00-12:00: Ziraat fakültesi uygulama bahçe ve serasında bitkilerin tanıtılması ve yaşam koşulları hakkında bilgi ve uygulamalar

Çarşamba:09:00-12:00: Ahşabın Dünyası

5. Hafta

Pazartesi:09:00-12:00: Yüzme Teknikleri Olimpik Havuz

Salı:09:00-12:00: Bitki-böcek faunası hakkında bilgi ve gözlem

Çarşamba:09:00-12:00: Eğitsel oyuncak tasarımı ve uygulaması-İp Cambazı .

6.Hafta

Pazartesi:10:00-12:00: Tenis sporu ile ilgili genel bilgiler ve teniz kortunda müsabakalar

Salı:09:00-12:00: Elişi kâğıtları ile Oyuncak Tasarımı.

Çarşamba:09:00-12:00: Basketbol oyun kuralları ve Müsabakalar

7. Hafta

Pazartesi:09:00-12:00: Havadan para kazanıyoruz “Rüzgar Santralleri” Killik santrali”

Salı:09:00-12.00:Ahşabın dünyası

Çarşamba:09:00-12:00:Keklik Sülün İstasyonu gezisi Erbaa

8. Hafta

Pazartesi:09:00-12:00: Sudan para kazanıyoruz “Hidroelektrik Santralleri” Almus Hidroelektrik santrali”

Salı:09:00-12:00: Tokat Yöresel Baskı

Çarşamba: 09:00-12:00: Kentin Tarihi Dokusunu inceleme Müze, Mevlevihane ve Atatürk Evi ziyaretleri)

2.4.Verilerin Analizi

Haftanın yorumlarının değerlendirilmesinde her hafta yapılan etkinlikler ile ilgili ve günün tamamı ile ilgili görüşler içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiştir. Her haftaya ve gün içinde yapılan etkinliklerin her birine yönelik olarak öğrencilerin verdikleri cevaplardan yola çıkılarak benzer cevaplar için ortak kategoriler oluşturulmuştur. Kategorilerin oluşturulmasında öğrencilerin kullandıkları ortak ifadelere dikkat edilmiştir. Diğer öğrencilerle ortak kategorilerin tespiti amacıyla her bir soruya verilen cevaplar kategorilere ayrılarak, düzenli şekilde karşılaştırılmıştır. Kodlama ile oluşturulan kategorilerin her biri için yüzde (%) ve frekans (f) değerleri hesaplanmıştır.

3.BULGULAR VE YORUM

Bu çalışmada, öğrencilerin eğlenceli bilim etkinliklerinden yararlanma durumlarını ve etkileşimini değerlendirmek üzere nitel yöntemin kullanıldığı bir durum çalışması niteliğindedir. Bu bölümde öncelikle katılımcıların demografik özelliklerine yönelik bulgular sunulmuş, ardından her hafta yapılan etkinliklere yönelik çiçek odası yorumlarına ilişkin bulgular ve sonuçlar yer almaktadır.

3.1.Katılımcıların Demografik Özellikleri

Çalışma sürecinde toplanılan veriler sonucu elde edilen bulgulardan önce katılımcıların genel olarak demografik özelliklerinden bahsetmenin uygun olacağı düşünülmektedir. Katılımcıların tamamı ortaokul 5, 6 ve 7. Sınıfa devam eden öğrencilerdir. Öğrencilerin cinsiyet, devam ettikleri okul türü, anne ve babalarının eğitim durumu ile anne baba çalışma durumları katılımcıların demografik özellikleri olarak belirlenmiştir.

3.1.1. Öğrencilerin Cinsiyet Dağılımı

Tablo 1: Öğrencilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	f	%
Kız	18	45
Erkek	22	55
Toplam	40	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi bilim okuluna katılan öğrencilerin %45’ü kız, %55’i erkektir.

3.1.2. Öğrencilerin Devam Ettikleri Okul Türünün Dağılımı

Tablo 2: Öğrencilerin Okul Türüne Göre Dağılımı

Okul Türü	f	%
Devlet	40	70
Toplam	40	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerin tümü devlet okuluna devam etmektedir.

3.1.3. Öğrencilerin Anne ve Babalarının Eğitim Durumları

Tablo 3: Öğrencilerin Anne ve Babalarının Eğitim Düzeyleri

Eğitim Düzeyi	Anne Eğitim Durumu		Baba Eğitim Durumu	
	f	%	f	%
İlköğretim	15	37,5	13	32,5
Lise	12	30	14	35
Üniversite	11	27,5	9	22,5
Lisansüstü	2	5	4	10
Okuryazar değil.	0	0	0	0
Toplam	40	100	40	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi katılımcıların anneleri sırasıyla çoğunlukla lise (f=12, %30), ilköğretim (f=15, %37,5) üniversite (f=11, %27,5) düzeyinde eğitime sahipken, babaları ise sırasıyla çoğunlukla lise (f=14, %35), ilköğretim (f=13, %32,5) ve üniversite (f=6, %22,5) düzeyinde eğitime sahipken okur yazar olmayan hiçbir anne yada babanın olmadığı görülmektedir.

3.1.4. Öğrencilerin Anne ve Babalarının Çalışma Durumları

Tablo 4: Öğrencilerin Anne ve Babalarının Çalışma Durumları

Anne Baba Çalışma Durumu	Anne Çalışma Durumu		Baba Çalışma Durumu	
	f	%	f	%
Çalışıyor	28	70	35	87,5
Çalışmıyor	12	30	5	12,5
Toplam	40	100	40	100

Tablo 4’de görüldüğü gibi öğrencilerin çalışan anne sayısı 28 iken çalışan baba sayısının 35’tir.

3.2. Katılımcıların Her Haftaya Yönelik Çiçek Odası Yorumlarına İlişkin Bulgular

Katılımcıların 8 hafta süren etkinlik süresince her hafta yapılan etkinlikler sonrasında çiçek odasında o günle ilgili yorumlarını yazmışlardır. Her bir haftaya ilişkin öğrenci yorumları “olumlu görüş bildiren” ve “olumsuz görüş bildiren” olarak iki kategori altında toplanmıştır. Bulgular sırası ile aşağıda sunulmuştur.

3.2.1. Birinci Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde birinci haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5: Birinci Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	f	%
	Etkinlik 1: Hücreye Yolculuk	40	35	87,5	40	5
Etkinlik 2: Kimyanın Dünyası	40	36	90	40	4	10
Etkinlik 3: Kimyanın Dünyası	40	36	90	40	4	10

Tablo 5’te görüldüğü gibi birinci hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır.

“*Hücreye yolculuk*” etkinliğine yönelik görüş bildirilen 40 görüşün 35’ i (%87,5) etkinliği sevdiği, 5’i sevmediği (%12,5) biçimindedir. Etkinliği sevdiğini ifade eden öğrenciler, etkinliğin ilgi çekici, eğlenceli, güzel olması, öğretici olması gibi çeşitli sevmeye sebepleri bildirmişlerdir. Öğrenciler bu sebeplerden en çok etkinliğin eğlenceli olması ve güzel olması sebeplerini bildirmişlerdir. Etkinliği sevmediğini ifade eden 5 öğrenci ise, sevmeme nedeni olarak etkinlikte tek başına uygulama yapamadığı şeklinde görüş bildirmiştir.

“*Kimyanın dünyası*” etkinliğine yönelik görüş bildiren 40 görüşün 36 ’sı (%90’ı) etkinliğin sevdiğini, 4’ü sevmediği (%10) biçimindedir. Sevdiğini beyan eden öğrenciler etkinlik sayesinde sabun yapmayı, kolonya yapmayı öğrendiklerini ve çok zevkli bir deney olduğunu ifade ettiler. Sevmediğini beyan eden öğrenciler ise kimyasal maddelerden hoşlanmadıklarını ama deneylerin öğretici olduğunu ifade etmişlerdir.

3.2.2. İkinci Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde ikinci haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: İkinci Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	F	%
	Etkinlik 1: Enstrümanların tanıtımı ve çocuk şarkıları öğretimi	40	37	92,5	40	3
Etkinlik 2: Nano teknolojinin dünyasına yolculuk	40	31	77,5	40	9	22,5
Etkinlik 3: Değerler temalı drama etkinliği	40	36	90	40	4	10

Tablo 6’da görüldüğü gibi ikinci hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır. Etkinlik 1 de olumlu görüş bildirenler (%92,5) müzik bölümündeki bütün enstrümanları tanıma fırsatı buldukları ve bütün çalgılara dokunma fırsatı buldukları yönünde görüş beyan etmişlerdir. Olumsuz görüş bildirenler (%7,5) ise müziğe yeteneği olmadığı için ilgilerini çekmediğini beyan etmişlerdir. Etkinlik 2 de Nano teknolojinin dünyasına yolculuk isimli etkinlikte öğrencilerin %77,5’u olumlu görüş bildirmiştir. Olumlu görüş bildirenler nano teknolojinin

nasıl gelişeceğine şahit olduklarını ve nano teknoloji ile nasıl hayatımızın değişeceği yönünde görüş bildirmişlerdir. Olumsuz görüş bildirenler (%22,5) ise etkinliğin sunum yolu ile yapıldığını ifade ettiler. Etkinlik 3 de değerler temalı drama etkinliğinde %90 olumlu görüş bildirmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler drama yaparken eğlenceli vakit geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Olumsuz görüş bildiren (%10) ise öğretmenimizin söylediği bazı hareketleri yapamadığını ifade etmişlerdir.

3.2.3. Üçüncü Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde üçüncü haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7: Üçüncü Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	f	%
	Etkinlik 1: Çocuğun dünyası	40	36	90	40	4
Etkinlik 2: Camın dünyasında bir durakvitray çalışması	40	36	90	40	4	10
Etkinlik 3: Etkinlik temelli matematik öğreniyorum	40	32	80	40	8	20

Tablo 7’de görüldüğü gibi üçüncü hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır.

Etkinlik 1’de öğrenciler % 90 olumlu görüş bildirmişlerdir. % 4 ise olumsuz görüş bildirmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler ise bir çocuğun dünyasında neler olabilir neler yapılabilir bunları gördüklerini ifade etmişlerdir. Etkinlik 2’de öğrenciler % 90 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Öğrenciler vitray çalışmasının zor ama zevkli olduğunu beyan etmişlerdir. Olumsuz görüş bildiren % 4’si ise cam ile çalışmanın zor olduğunu ve resim yapmaktan hoşlanmadıklarını ifade ederek olumsuz görüş bildirmişlerdir. Etkinlik 3’de öğrenciler % 80 olumlu görüş bildirmişlerdir. Öğrenciler matematiğin etkinliklerle anlatılınca daha zevkli olduğunu ve daha basit hale geldiğini ifade etmişlerdir. Olumsuz görüş bildiren % 20 ise etkinliklerin güzel olduğunu ama matematiğe karşı olumsuz tutumları olduğunu ifade etmişlerdir.

3.2.4. Dördüncü Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde dördüncü haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: Dördüncü Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	f	%
	Etkinlik 1: Basit fizik deneyleri	40	38	95	40	2
Etkinlik 2: Ziraat fakültesi uygulama bahçe ve serasında bitkilerin tanıtılması ve yaşam koşulları hakkında bilgi ve uygulamalar	40	38	95	40	2	5
Etkinlik 3: Ahşabın dünyası	40	35	87,5	40	5	12,5

Tablo 8’de görüldüğü gibi dördüncü hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır.

Etkinlik 1’de öğrenciler % 95 olumlu görüş bildirmişlerdir. % 5 ise olumsuz görüş bildirmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler hız ve elektrik akım deneylerinin ilgi çekici ve zevkli olduğunu beyan etmişlerdir. Olumsuz görüş bildiren %5 olumsuz görüş bildirenler ise fiziği sevmediklerini beyan etmişlerdir. Etkinlik 2’de öğrenciler % 95 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Öğrenciler ziraat fakültesi uygulama bahçesinde üretilen sırık domates ve sırık kavunların çok ilginç olduğunu ve eğlenceli geçtiğini beyan etmişlerdir. Etkinlik 3’de öğrenciler % 87,5 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Öğrenciler ahşap tahta ile oyuncak yaptıklarını ve değişik tekniklerle oyuncak yapımını öğrendiklerini ifade ettiler. % 12,5 Olumsuz görüş bildiren öğrenciler ise tahta kesim işlerini sevmediklerini bu yüzden olumsuz görüş bildirmişlerdir.

3.2.5. Beşinci Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde beşinci haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9: Beşinci Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	f	%
Etkinlik 1: Yüzme teknikleri olimpiik havuzda müsabakalar	40	38	95	40	2	5
Etkinlik 2: Bitki-böcek faunası hakkında bilgi ve gözlem	40	34	85	40	6	15
Etkinlik 3: Eğitsel oyuncak tasarımı ve uygulaması-İp Cambazı	40	35	87,5	40	5	12,5

Tablo 9’da görüldüğü gibi beşinci hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır.

Etkinlik 1’de öğrenciler % 95 olumlu görüş bildirmişlerdir. % 5 ise olumsuz görüş bildirmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler havuz etkinliğinin çok güzel olduğunu ve yüzme teknikleri hakkında değişik bilgiler öğrendiklerini ifade ettiler. % 5 ise yüzme bilmedikleri için olumsuz görüş beyan etmişlerdir Etkinlik 2’de öğrenciler % 85 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler fen edebiyat fakültesi biyoloji laboratuvarlarında yapılan etkinlikte değişik türlerde donmuş böcek ve bitkileri gördüklerini ve bunları ilk defa gördüklerini ifade etmişlerdir. Etkinlik 3’de öğrenciler % 87,5 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler eğitsel oyuncakları yakından tanıma fırsatı bulduklarını ve ip cambazını yaptıkları için mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. % 12,5 olumsuz görüş bildiren öğrenciler ise oyuncak yapmaya yatkın olmadıklarını ifade etmişlerdir.

3.2.6. Altıncı Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde altıncı haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: Altıncı Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	f	%

	N	f	%	N	f	%
Etkinlik 1: Tenis sporu ile ilgili genel bilgiler ve teniz kortunda müsabakalar	40	38	95	40	2	5
Etkinlik 2: Elişi kâğıtları ile oyuncak tasarımı	40	34	85	40	6	15
Etkinlik 3: Basketbol oyun kuralları ve Müsabakalar	40	38	95	40	2	5

Tablo 10’da görüldüğü gibi altıncı hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır.

Etkinlik 1’de öğrenciler % 95 olumlu görüş bildirmişlerdir. % 5 ise olumsuz görüş bildirmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler Tenis sporu ile ilgili bilgileri ilk defa duyduklarını tenis kortunda çoğunluğunun ilk defa tenis oynadıklarını ve eğlenceli bir etkinlik olduğunu ifade etmişlerdir. Etkinlik 2’de öğrenciler % 85 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler sanat tasarım atölyesinde elişi kâğıtları ile çeşitli oyuncaklar yaptıklarını değişik teknikler öğrendiklerini ifade etmişlerdir. % 15 olumsuz görüş ifade edenler ise etkinliklerin el becerisine dayandığı için olumsuz görüş bildirdiklerini beyan etmişlerdir. Etkinlik 3’de öğrenciler % 95 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Olumlu görüş bildiren öğrenciler spor salonunda basketbol oyun kurallarını detaylı öğrendiklerini ifade etmişlerdir.

3.2.7. Yedinci Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde yedinci haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 11: Yedinci Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	f	%
Etkinlik 1: Havadan para kazanıyoruz “Rüzgâr Santralleri” Killik santrali”	40	40	100	40	0	0
Etkinlik 2: Öykü Okulu	40	34	85	40	6	15
Etkinlik 3: Keklik Sülün İstasyonu gezisi Erbaa	40	40	100	40	0	0

Tablo 11’de görüldüğü gibi yedinci hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır.

Etkinlik 1 ve etkinlik 3 hakkında öğrencilerin tamamı olumlu görüş beyan etmişlerdir. Olumlu görüş beyan eden öğrenciler etkinlik 1 için rüzgâr santrallerini ilk defa gördüklerini ve rüzgârın elektriğe dönüşüne şahit olduklarını ifade etmişlerdir. Etkinlik 3’de ise öğrenciler Tokat Erbaa ilçesinde bulunan keklik sülün istasyonunda çeşitli bilgiler öğrendiklerini ve çok eğlenceli geçtiğini beyan etmişlerdir. Etkinlik 2’de ise öğrenciler % 85 olumlu görüş beyan etmişlerdir.

3.2.8. Sekizinci Haftaya Yönelik Bulgular ve Sonuçlar

Öğrencilerin Çocuk Üniversitesi’nde sekizinci haftada yapılan etkinliklere yönelik bildirdikleri görüşlere ilişkin veriler Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 12: Sekizinci Hafta Yorumlarına İlişkin Veriler

Etkinlik Adı	Olumlu görüş bildiren öğrenciler			Olumsuz görüş bildiren öğrenciler		
	N	f	%	N	f	%
	Etkinlik 1: Sudan para kazanıyoruz “Hidroelektrik Santralleri” Almus Hidroelektrik santrali”	40	40	100	40	0
Etkinlik 2: Tokat yöresel baskı atölyesi	40	30	75	40	10	25
Etkinlik 3: Kentin tarihi dokusunu inceleme müze, Mevlevihane ve Atatürk evi ziyaretleri	40	40	100	40	0	0

Tablo 12’de görüldüğü gibi sekizinci hafta yapılan etkinliklerden her birine yönelik olumlu görüş bildiren öğrencilerin oranı olumsuz görüş bildiren öğrencilerden fazladır.

Etkinlik 1 ve etkinlik 3 hakkında öğrencilerin tamamı olumlu görüş beyan etmişlerdir. Olumlu görüş beyan eden öğrenciler etkinlik 1 için Almus hidroelektrik santralinin ismini daha önce duyduklarını ama ilk kez gördüklerini ifade etmişlerdir. Etkinlik 3’de ise öğrenciler Tokat’ın tarihi ve kültürel alanlarının gördüklerini ve çeşitli bilgiler edindiklerini ifade etmişlerdir. Etkinlik 2’de ise öğrenciler % 75 olumlu görüş beyan etmişlerdir. Olumlu görüş beyan eden öğrenciler baskı teknikleri hakkında bilgi aldıklarını ve ilk defa Tokat yazması baskısı yaptıklarını ifade etmişlerdir.

4.SONUÇ VE ÖNERİLER

Çocuk üniversitelerinin temel hedeflerinden biriside okul dışı akademik iklime bir yapı taşı olmaktır. Bu bağlamda “Çocuk Üniversitesi” modeli gibi uygulamalar çocukların bilim dünyasına karşı olumlu bir bakış açısına sahip olmalarını destekleyecektir. Aynı zamanda bu tür etkinlikler çocukların bilimi keşfetme, araştırma ve bilgiye ulaşmanın farklı yönlerini öğrenme gibi konularda çocukları geliştirecektir. Çocuk üniversitesi kapsamında pek çok farklı alanda (fen, kimya, müzik, resim, matematik, drama, oyun, spor vb.) yapılan etkinlikler çocukların yeteneklerini keşfetmelerini ve ilgilerini fark etmelerini sağlayacaktır. Henüz küçük yaşlarda üniversiteyle tanışan çocuklar ilerleyen yıllarda daha sağlıklı bir üniversite tercihi bulacaklardır. Aynı zamanda üniversitelerin sahip oldukları fiziksel ve akademik yeterlilikleri kıyaslama ve daha sağlıklı değerlendirme becerisi kazanacaklardır. Bu akademik iklim ile bilimsel bilginin yapısını ve uygulama yollarını öğrenen öğrenciler, çevrelerinde karşılaştığı sorunlara farklı gözle bakabilecek ve çözüm yolları üretebilecektir (Demirbaş, 2009). “Çocuk Üniversitesi” projesi aynı zamanda üniversite ve toplum yakınlaşmasına katkı sağlamaktadır. Üniversitelerin fiziksel ve akademik olanaklarının çocuklar için ulaşılabilir olması ebeveynleri olumlu yönde etkilemektedir ve onların da üniversiteye karşı olumlu bir tavır takınmalarını sağlayacaktır. Yine bu tür projeler ile kurumlar arası iletişim ve işbirliği daha üst düzeyde gerçekleşecek ve bunun olumlu etkisi çocuklar üzerinde görülecektir Nitekim Avrupa çocuk üniversiteleri ağının bildirgesinde de bireylerin üniversite ve demokrasilerimizdeki varlıklarının toplumların çeşitlilik ve zenginliğine büyük katkılarda buldukları ve birtakım önyargılarının ortadan kalkmasına yardımcı oldukları belirtilmiştir (Eucu.net, 2015). Bu bağlamda “Çocuk Eğitimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi’nde Doğa-Tarih-Kültür-Spor ve Sanat Etkinlikleri Çerçevesinde Bilimin Dünyasına Bakış” programı da çocukların çocuk üniversitesine yönelik

Okul Dışı Akademik İklim Çalışmalarına Bir Model “Çocuk Üniversitesi

algılarının belirlenmesi açısından önem arz etmektedir. Çalışmamıza katılan çocukların %95'i Çocuk Üniversitesini ilk defa duyduklarını ifade etmişlerdir. Eş ve Geren (2014) yaptıkları çalışmada öğrencilerin çocuk üniversitesini fazla bilmedikleri temel düzeyde birkaç kelime ile ifade ettiklerini ama yapılan etkinliklerden sonra bilgi sahibi oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Kırıkkaya, Bozkurt ve İşeri (2011) bilim yaz okullarının öğrencilerin bilim insanı imgelerine bakış açılarını olumlu yönde etkiledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Yaptığımız bu sekiz hafta süren etkinlikler süresince öğrenciler bilimsel etkinliklere karşı ortalama %95 oranında olumlu görüş bildirmişleridir. Bu bağlamda aşağıdaki öneriler yapılabilir:

- “Çocuk Üniversitesi” gibi projelerin okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise gibi farklı yaş ve eğitim düzeyinde bulunan çocuklar için yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Yine bu tarz projelerin anne ve babalar için de farklı içeriklerle uygulanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Ülkemizdeki diğer üniversitelerinde bu akademik iklim modelini uygulamaları çocuklarımıza büyük katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Akman, B., Üstün, E. & Güler, T. (2003). 6 Yaş çocuklarının bilim süreçlerini kullanma yetenekleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 11-14.
- Crowther, D.T., Norman, G. L. & Lederman, J.S. (2005). Understanding the true meaning of nature of science. *Science and Children*, 43(2), 50-52.
- Demirbaş, M. (2009). *Türkiye'deki bilim ve sanat merkezlerinde öğrenim gören üstün yetenekli öğrencilerin bilim adamı imgeleri*. Türkiye Üstün Yetenekli Çocuklar II. Ulusal Kongresi, 25-27 Mart, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Eş, H. ve Öztürk Geren, N. (2014) “Öğrenci ve Velilerin Çocuk Üniversitesi Algısı” Uluslar arası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Ekim 2014, s.94-105.
- Eucu.Net.(2015). European Children's Universities Network. Erişim: 11 Şubat 2015 <http://eucu.net/charter>
- Kırıkkaya, E., Bozkurt E. ve İşeri, Ş. (2011) “TÜBİTAK Destekli İlköğretim Öğrencileri Bilim Yaz Okulu'nun Öğrencilerin Bilim İnsanı İmgelerine Etkisi” Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi, Sayı 9, Yıl 2011, ss.61 - 75.
- Fields, A.D. (2009): What do Students Gain from a Week at Science Camp? Youth perceptions and the design of an immersive, research - oriented astronomy camp. *International Journal of Science Education*, 31(2), 151-171
- Hodson, D. &Freeman, P. (1983). The effect of primary science on interest in science: some research problems. *Research in Science and Technological Education*, 1(1), 109–118.
- Melber, L.H. & Abraham, L.M. (1999). Beyond the classroom: linking with informal education. *Science Activities*, 36, 3-4.
- Noel-Storr,J.(2004). The role of immersive informal science programs. 03.12.2009 tarihinde; <http://arxiv.org/ftp/physics/papers/0403/0403144.pdf> adresinden alınmıştır.
- Overton, D. T. (2010) Formation of a Children's University: Formative issues and initial concerns, *ProcdSocBehv* 2, 3876-3882.
- Ormerod, M. B. & Duckworth, D. (1975). *Pupils' attitudes to science*. Windsor: NFER.

Ömer Faruk Sönmez, Yasin Gökbulut, Özkan Sapsağlam

Özdemir, O. (2010). Doğa deneyimine dayalı çevre eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin çevrelerine yönelik algı ve davranışlarına. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 125-138.

Yardımcı, E. & Bağcı, G. (2009). *Effect of nature-based education on a camp on children's attitudes toward environment and their ideas about human-nature interaction*. European Science Education Research Association (ESERA) Konferansı, 31 Ağustos- 4 Eylül, İstanbul.

Yin, R. K. (1984). *Case study research: design and methods*. Newbury Park, CA.:Sage.

Ek

Etkinlik Fotoğrafları

Okul Dışı Akademik İklim Çalışmalarına Bir Model “Çocuk Üniversitesi”

